

**WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA
ZAWODOWEGO**

**SZKOŁA PODSTAWOWA
IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA W TOPÓLCE**

I. WSTĘP

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego w szkole to całokształt działań, które są podejmowane w celu kompleksowego przygotowanie młodzieży do podejmowania konsekwentnych decyzji edukacyjno-zawodowych i planowania własnej ścieżki edukacyjnej i późniejszej kariery zawodowej. W perspektywie jest to wychowanie młodzieży do aktywnego udziału w życiu społecznym, gospodarczym i ekonomicznym, przygotowanie do radzenia sobie w trudnej sytuacji zmian na rynku pracy.

Na wybór zawodu przez młodego człowieka mają wpływ takie czynniki jak: wiedza na temat samego siebie, wiedza na temat różnorodności zawodów, ścieżek edukacyjnych i rynku pracy. Nie bez znaczenia są także cech osobowościowe danego człowieka – umiejętności, doświadczenia, wyznawane wartości, czynniki zdrowotne, wykształcenie, wpływ rodziny. Dobrze przygotowany uczeń do podjęcia decyzji edukacyjnej i zawodowej to taki, który wie, jakie ma zainteresowania i predyspozycje, potrafi dokonać samooceny, zna swoją wartość, ma plany na przyszłość.

WSDZ określa zadania dla osób odpowiedzialnych za podejmowane działania, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, metody pracy. Jest to dokument będący częścią planu wychowawczo - profilaktycznego szkoły i jest włączony do Statutu szkoły. Adresatami projektu są uczniowie, ich rodzice, nauczyciele i instytucje wspomagające proces doradczy.

Wspólne planowanie działań systemowych przez specjalistów i nauczycieli, pozwoli podzielić się poszczególnymi zadaniami adekwatnie do posiadanej przez nich wiedzy, doświadczeń, kompetencji w obszarze wychowania, przedsiębiorczości, doradztwa i orientacji zawodowej.

Koordinator doradztwa zawodowego bierze udział w planowaniu działań szkoły w zakresie doradztwa zawodowego, aktualizuje informacje związane z doradztwem zawodowym, dokonuje bieżącego monitorowania realizacji WSDZ, przeprowadza ankietę ewaluacyjną i sporządza sprawozdanie z realizacji WSDZ.

Pedagog i wychowawcy diagnozują potrzeby oraz możliwości uczniów, udzielają indywidualnych porad i konsultacji w zakresie rozpoznawania

mocnych stron oraz podejmowania decyzji edukacyjnych, w zależności od potrzeb i możliwości organizacyjnych prowadzą zajęcia rozwijające umiejętności emocjonalno-społeczne oraz na temat technik uczenia się, radzenia sobie ze stresem i autoprezentacji, kierują uczniów do specjalistycznych placówek, pedagog bada losy absolwentów.

Wychowawcy na lekcjach wychowawczych, wychowawcy świetlicy wprowadzają podstawy treningu interpersonalnego, kierują uczniów potrzebujących pomocy do doradcy zawodowego na konsultacje, prowadzą zajęcia na temat poznawania siebie i o tematyce zawodowej, uczą sposobów organizacji pracy własnej, wyznaczania celów.

Na każdym przedmiocie nauczyciele realizują podstawę programową odnosząc się do doradztwa zawodowego.

II PODSTAWA PRAWNA

Najważniejsze założenia związane z realizacją WSDZ w szkole podstawowej zawarte są w następujących dokumentach:

1. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn. Dz.U. 2016 poz. 1943 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. 2017 poz. 59),
3. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz.U. 2017 poz. 60),
4. [Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej.](#)
5. Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół z dnia 31 marca 2017r., (Dz.U. 2017, poz. 03);
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

III CELE

Cel główny:

kształcenie u uczniów umiejętności i predyspozycji, które pomogą w dokonaniu świadomego wyboru zawodu i kierunku kształcenia.

Jest to niezbędne w przyszłości do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych. Realizacja tego celu to zobowiązanie dla całej społeczności szkolnej do systematycznych oddziaływań.

Cele szczegółowe

Uczniowie :

- rozwijają umiejętności pracy zespołowej, przełamywania barier środowiskowych oraz kształtowania właściwych relacji społecznych;
- wiedzą jak się uczyć i rozwijać swoje zainteresowania, pasje i talenty;
- posiadają informacje o zawodach z najbliższego otoczenia;
- zna swój potencjał edukacyjny, psychologiczny (predyspozycje, mocne strony i ograniczenia, zainteresowania, uzdolnienia),
- posiada informacje na temat różnych grup zawodowych (charakterystyka wykonywanej pracy, wymagania do wykonywania konkretnego zawodu, przeciwwskazania zdrowotne),
- rozwija swoje umiejętności i zainteresowania, wie jak się uczyć,
- rozwija umiejętności pracy w zespole (komunikatywność, zaangażowanie, właściwe relacje społeczne),
- prezentuje postawę szacunku do pracy,
- zna czynniki trafnego wyboru szkoły i zawodu,
- rozwija umiejętność podejmowania decyzji,
- jest otwarty i przygotowany na wyzwania współczesnego świata (gotowość do zmian),

- zna zasady systemu kształcenia w Polsce oraz ofertę edukacyjną szkół ponadpodstawowych
- zna zasady rekrutacji do szkół ponadpodstawowych i terminarz rekrutacyjny
- zna źródła informacji edukacyjnych i zawodoznawczych, ma dostęp do tych informacji.

Nauczyciele:

- potrafią diagnozować potrzeby, zasoby i możliwości uczniów;
- rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności, predyspozycje;
- udzielają wsparcia rodzicom w procesie doradczym, udzielają potrzebnych informacji, kierują do specjalistów;
- znają aktualne ścieżki edukacyjne, ofertę szkół, zasady rekrutacji;
- włączają przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w proces orientacji i doradztwa zawodowego w szkole.

Rodzice:

- znają swoje dziecko;
- są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli „doradców” dla swoich dzieci;
- znają czynniki, które są potrzebne przy wyborze szkoły i zawodu przez dziecko;
- znają ścieżki edukacyjne, ofertę szkół, zasady rekrutacji, potrzeby rynku pracy;
- wiedzą, gdzie mogą szukać pomocy dla swoich dzieci w sytuacjach trudnych;
- angażują się w pracę doradczą szkoły (np. prezentują swoje zawody, zakłady pracy, są współorganizatorami wycieczek, konkursów).

Praca z rodzicami polega na dostarczeniu im wiedzy na temat przygotowania dzieci do podejmowania decyzji w sprawach dalszej edukacji i wyboru ścieżki kształcenia, dostarczaniu informacji o zmieniających się zawodach i drogach ich zdobywania, możliwościach zatrudnienia na rynku pracy. To także udzielenie im pomocy w wyborze dalszej drogi kształcenia ich dzieci. Znacząca część

to wspomaganie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci.

IV METODY PRACY

Formy i metody pracy doradczej adresowane do uczniów:

- diagnozowanie i analizowanie potrzeb na podstawie obserwacji, wywiadów, ankiet skierowanych do uczniów,
- indywidualne konsultacje z uczniami i porady związane z dalszą edukacją, wyborem zawodu (również dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi),
- warsztaty grupowe - pozwalające na odkrywanie swoich zainteresowań, talentów, umiejętności i predyspozycji zawodowych, ukazujące potrzebę planowania własnej przyszłości edukacyjnej i zawodowej,
- zajęcia grupowe – mające na celu rozwój umiejętności społecznych i interpersonalnych: komunikacji, współpracy, przezwycięzania stresu,
- zajęcia grupowe umożliwiające poznanie różnych zawodów, predyspozycji do ich wykonywania, związanych z nimi wymagań, filmy zawodoznawcze,
- spotkania z przedstawicielami różnych zawodów.
- prowadzenie kółek zainteresowań dla uczniów.
- organizowanie wycieczek.
- realizowanie treści zawodoznawczych na lekcjach poszczególnych przedmiotów,
- wyjścia i wycieczki szkolne do zakładów pracy,
- tablica z informacjami na temat rekrutacji do szkół ponadpodstawowych i ofercie edukacyjnej,
- udział w konkursach z zakresu doradztwa zawodowego,
- działanie Szkolnego Koła Wolontariatu, samorządu szkolnego, harcerstwa.

Metody stosowane w pracy doradczej to:

- burza mózgów, dyskusja.
- miniwykłady, prelekcje,
- inscenizacje i odgrywanie ról.
- Metody testowe (kwestionariusze, ankiety, testy).
- Metody audiowizualne - filmy edukacyjne, zasoby Internetu i programy multimedialne,

Formy adresowane do rodziców uczniów:

- indywidualne konsultacje i porady udzielane przez nauczycieli/specjalistów na terenie szkoły,
- kierowanie dzieci do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej,
- zachęcanie i włączanie rodziców w proces doradczy szkoły, np. poprzez przedstawianie wykonywanych przez siebie zawodów
- udostępnianie informacji edukacyjnych (prezentacja założeń pracy edukacyjnej na terenie szkoły na rzecz uczniów, informacji na temat zasad i terminów rekrutacji) i zawodowych (o zawodach przyszłości).

Praca z rodzicami

- zajęcia warsztatowe *Mój wybór zawodu*
- zajęcia warsztatowe *Pomagam mojemu dziecku wybrać zawód*
- spotkanie informacyjno-doradcze na temat *sytuacji na rynku pracy*

Formy adresowane do nauczycieli:

- tworzenie warunków do wymiany doświadczeń i dzielenia się wiedzą,
- diagnozowanie potrzeb uczniów, rodziców,
- śledzenie losów absolwentów.

Formy adresowane do środowiska lokalnego:

- spotkania z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych,
- spotkania z przedstawicielami lokalnych firm i zakładów pracy,
- współpraca z instytucjami wspierającymi pracę szkoły m.in. Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Policją,

V EFEKTY ODDZIAŁYWAŃ

- 1) kształtowanie aktywności zawodowej uczniów,
- 2) pomoc rodzinie w kształtowaniu określonych postaw i zachowań związanych z planowaniem kariery zawodowej ich dzieci,
- 3) poznanie ścieżek kształcenia, dostęp uczniów, nauczycieli oraz rodziców do informacji zawodowej,
- 4) przemyślane, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe uczniów,
- 5) mniej niepowodzeń szkolnych, zniechęcenia, porzucania szkoły, pracy, jako następstw niewłaściwych wyborów,
- 6) utworzenie na terenie szkoły bazy informacji edukacyjnej i zawodowej oraz zapewnienie jej systematycznej aktualizacji,
- 7) zwiększenie świadomości własnych zasobów, predyspozycji, zainteresowań,
- 8) umiejętność wyszukiwania i przetwarzania informacji na temat zawodów, kwalifikacji i rynku pracy,
- 9) umiejętność autoprezentacji i efektywnego prezentowania się,
- 10) umiejętność współpracy w zespole,
- 11) aktywne i przedsiębiorcze postawy uczniów.

Treści z zakresu doradztwa zawodowego są realizowane w szkole w ciągu roku szkolnego, zgodnie harmonogramem działań WSDZ.

OSIĄGNIĘCIA

Uczeń:

- zna czynniki niezbędne do podjęcia prawidłowej decyzji o wyborze zawodu,
- zna siebie, swoje upodobania, mocne i słabe strony oraz własne predyspozycje do wykonywania zawodów,
- posiada rozeznanie w strukturze szkolnictwa ponadgimnazjalnego,
- zna kryteria przyjęć do szkół ponadgimnazjalnych,
- umie kompletować niezbędną dokumentację, napisać podanie, cv,
- posiada informacje o funkcjonowaniu rynku pracy,
- zna podstawowe podziały zawodów,
- wie, gdzie szukać pomocy w wyborze zawodu, szkoły i planowaniu kariery zawodowej,
- reprezentuje pozytywną postawę wobec pracy.

VI. EWALUACJA WEWNĄTRZSZKOLNEGO SYSTEMU DORADZTWA ZAWODOWEGO

Realizacja Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego podlega stałemu monitorowaniu, ewaluacji i kontroli podjętych działań. Są one dokonywane na podstawie wywiadu i obserwacji, informacji zwrotnej od adresatów, informacji o losach absolwentów, analizy prowadzonej dokumentacji. Służą usprawnieniu i realizacji zadań, wykorzystaniu nowych form pracy. Ewaluacja pozwala na dokonywanie aktualizacji podejmowanych przez szkołę działań .